

tes. Nec attendatis quid quantumve a nobis vobis offertur, sed ex quanto vobis offeratur. Testis est enim mihi Deus quomodo omnes cupiam vos in visceribus Jesu Christi; et hoc oro ut omnipotens Deus per condignum penitentiae fructum vos ad pascua vitae aeternae perducere dignetur. ¶ Neque enim vestri oblivisci aliquando possumus. Volumus et rogamus ut quoties dominus Hescelinus ad legen-

(5) Ex hac epistola seu praefatione, quam ex Belgica Dunensis monasterii bibliotheca eruimus, confirmatur sententia Roberti in breviori Gallia Christiana, censentis Galterum Magalonensem episcopum eundem esse cum Galtero, qui Flores Psalmorum vulgavit. Immerito proinde hoc in loco Robertum erroris postulant San-Marthani in fusiori Gallia Christiana, ac Petrus Gabriel in serie praesulum Magalonensium, qui Galteros duos distinctos volunt.

A dum eosdem libros postulaverit, pro sua petitione et nostra promissione semper habere mereatur.

Gratia Dei praecedente per importunum laborem et instantiam nostram pax inter principes nostros reformata est, unde tota patria nostra laetatur. Valete, et amici vestri memoriam semper habetote (5).

Præterea, ex hac epistola constat, Galterum Magalonensem episcopum legati apostolici dignitate functum esse: quod nullus eorum notavit. Ad hæc, consanguineus fuit Roberti Insulani praepositi, uti ipse diserte agnoscit. Sedit Galterius ab anno 1103, ad annum 1129, tempore sancti Bernardi Clarævalis abbatis, qui in epistola 98 laudat fratrem Hescelinum, non alium, ut puto, quam qui hic a Galtero memoratur canonicus Insulanus.

GALTERI EPISCOPI DIPLOMA

PRO MONASTERIO GELLONENSI.

(Gallia Christiana nov. edit., tom. VI, instrum., col. 275.)

Notitia donationis quam fecit Gotafridus Magalonensis episcopus Gellonensi monasterio. Dedit itaque bonae memoriae Gotafredus episcopus Gellonensi monasterio ecclesiam S. Martini de Lundras, ante quam donationem idem episcopus retinuit sibi quartam partem in decimis, et oblationibus, caeterisque ejusdem ecclesiae redditibus, sicut sacri canones instituunt: quam quartam partem dedit praefatus episcopus in manibus Augerii archidiaconi et Rostagni de Cavaierago in usum fratrum regulariter viventium profuturam. Postea vero mortuo Gotafrido episcopo, et in loco ejus Galterio episcopo, substituto, fecerunt Magalonenses canonici definitionem cum abbate Petro talem videlicet, quod singulis annis persolvant eis Gellonenses monachi vaccam unam valentem XII solidos: et si vaccam dare noluerint, donent XII solidos Melgoriensis monetae. Hoc tamen in monachorum erit arbitrio, utrum vaccam persolvant vel XII solidos, debitum autem istud, vaccam videlicet aut XII solidos, reddant monachi Magalonensibus canonicis prima vel secunda hebdomada Adventus Domini. Episcopus vero retinet sibi

B et successoribus suis in jam dicta ecclesia S. Martini reverentiam episcopalem, et debitam obedientiam, et synodos, videlicet inter ambas synodos quinque solidos, et decem denarios, et albergos sibi et successoribus suis. Hanc definitionem fecerunt episcopus Galterius et abbas Petrus inter canonicos Magalonenses et monachos Gellonenses in Montepessulano in praesentia canonicorum Magalonensium Petri archidiaconi, et Deodati mancipii, et Nicetii, et Petri de Frizonicis, et Guillelmi de Dixæ, et cum abbate fuerunt ibi Raimundus de Pradinas vocatus prior, et Raimundus de Baladuc, et Seguinus Clericus, et Guillelmus Belinus. Et ego Galterius Magalonensis episcopus propter reverentiam sancti loci et amorem sancti Guillelmi confessoris laudo ecclesiam jam dictam Petro abbati et successoribus ejus secundum definitionem, quae superius continetur, cum decimis et primitiis, et allodiis, et oblationibus, et coemeterio, et cum omnibus justitiis ad eandem ecclesiam pertinentibus.

Actum anno Dominicæ Incarnationis 1110, indict. III.

LIETBERTI ABBATIS S. RUFII EPISTOLÆ.

(MARTENE, *Anecd.*, t. I, p. 329-332, ex ms. Stamedii.)

I.

Ad Ogerium praepositum congregationis Ferranicæ.—
Commendat ei ordinem canonicum.

OTGERIO Ferranicæ congregationis venerabili præ-

(6) In indicibus abbatum sancti Rufi non Lambertus, sed Lietbertus vulgo appellatur.

D posito, sanctoque ejus conventui, et omnibus in canonico ordine secundum Deum viventibus Lambertus (6) humilis ecclesiae Sancti Rufi (7) servus, salutem et gratiam in Christo Jesu atque cæpti sacri

(7) Sancti Rufi insigne monasterium Canonico-regularium, ordinis sancti Augustini, caput

ordinis nitidam perseveranter observare puritatem.

Sancto Spiritui gratias agimus, cujus instinctu circa canonicum ordinem vos fratres fervorem et studium habere cognoscimus. Decet enim ut quanto sanctior ordo, tanto militantibus in hac gratia sit major devotio et sollicitudo. Dignitas quippe hujus ordinis, videlicet canonici et sacerdotalis, veteribus et novis multipliciter demonstratur figuris atque exemplis. Hanc commendat Spiritus sanctus in psalmo dicens: *Moses et Aaron in sacerdotibus ejus invocabant Dominum et ipse exaudivat eos* (Psal. xcviij, 6). Et iterum deduxit. sive regula disciplinæ, percutit Ægyptum, liberat Israel, dividit mare Rubrum, aquas vertit in dulcedinem, flumina producit de petra. Per sacerdotem dat Deus legem, instruit tabernaculum, arcam, vasa, vestimenta, ritus sacrificiorum, et cætera quæ pertinent ad cultum Dei. Hanc sacerdotalem dignitatem commendat claritas vultus Moysis, gloriaque vestimentorum Aaron et aliorum ejus, et quod dictum est Moysi: *Omnia fac iuxta exemplar quod tibi monstratum est in monte* (Exod. x, 4). Ex quibus verbis colligitur quoniam canonica et sacerdotalis regula ex ipsis celestibus exemplaribus informatur, plusque est dicenda divina quam humana. In figura nostri ordinis præceptum est sacerdotibus et levitis, ut non habeant hæreditatem inter fratres. *Ego, inquit Dominus, ero hæreditas eorum. Isti vasu sacra custodiunt, circa tabernacula excubant, placant iram Dei, portant peccata populi, atque inter Deum et populum mediatores sunt constituti.* Quibus verbis patet quia hi qui sunt hujus ordinis, etsi sunt homines, debent esse super homines. Hi tribus excitant populum, hi in virga Aaron ferrea florent, fructificant, cæterisque ordinibus præeminent. Hi arcam portant, Jordanem dividunt, promissionis terram occupant, Jericho destruant, barbaras gentes opprimunt. Omnia hæc in nostro ordine spiritualiter figurantur. Noster quoque habitus pluribus modis est ibi figuratus et consecratus in vestimentis Aaron. Plurimum nitet byssus retorta, filii ejus in Dei ministerio lineis resplendent indumentis, posteri eorum ephod utuntur lineo. Cum ergo a femoralibus usque ad tiam lineo candore cum cæteris speciebus fulgeant sacerdotes, quid figuratur nisi ordinis nostri inviolabilem auctoritatem et resplendentem castitatis et honestæ vitæ puritatem? Quid tunica Samuelis reges constituitis designat, nisi tunicam nostram lineam et talarem, quia fiunt a sui nominis etymologia mundo corde? Observavimus genus regum et sacerdotale, coram summo rege astabimus. Veniat in mente nostra vir ille qui apud Ezechielem indutus lineis et atramentarium scriptorii ad renes habere dicitur, cui tanta potestas ascribitur, ut a sanctuario incipiens, quos dignos perpendit per *Tau* ipsius ordinis a Benedicto episcopo Avenionensi fundatum anno 1038, haud procul ab Avenione,

A litteram scripturæ reservet, quos vero indignos judicat sine scriptura gladiis sex virorum exponere non formidet. Cujus potestatis sublimitas terræ illis attribuitur, qui castitatem corporis munditiæ cordis ex discretione associantes, gladio divini verbi circa femur potentissime accincti, lectulum veri Salomonis observantes, puro oculo ipsum regem in decore indesinenter contemplantur. Deinde paucis et pluribus memoratis, ad Novum Testamentum veniamus. Ipsum Dei et hominis Filium constat omnes gradus clericalis ordinis in seipso consecrasset, regulam quoque qua vivimus suis apostolis tradidisse. Hic discipulos congregat, vitam communem instituit dicens: *Qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus* (Luc. xiv, 33). Hanc apostoli primitivæ tradunt Ecclesiæ sicut in Actibus eorum scriptum est: *Erat cor unum et anima una in Deo, et non dicebant aliquid proprium, nam erant illis omnia communia* (Act. iv, 32). Et impletum est quod longe ante de hoc nostro ordine scriptum est: *Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum* (Psal. cxxxii, 1). Primi audierunt: *Ecce quam bonum*, nec soli audierunt; non enim usque ad illos tantum ista dilectio et unitas fratrum venit, descendit namque ad posteros usque etiam ad modernos, ut jam dicamus: *Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum*. Sed cui rei similes sumus dicat psalmus, *sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam, barbam Aaron* (ibid., 11). Noster Aaron, sacerdos noster, est Christus. Ipse seipsum obtulit pro nobis in sacrificium, resurrexit, ascendit in cælum, venit Spiritus sanctus a capite in barbam, a Christo ad discipulos. Barba maturitatem figurat et perfectionem: quod descendit in oram vestimenti ejus, hoc est ad posteros Ecclesiæ derivavit. Secuta est enim Ecclesia, quæ vestis Domini est, et peperit monasteria. Implentur, ut dixi, Spiritu sancto, jubentur prædicare omni creaturæ, dæmones fugant, infirmos sanant, mortuos suscitant, sacramenta conficiunt, peccata solvunt, cælum aperiunt. Demum ad nitorem vestium et habitum commendandum redeamus. Audistis, Domino in monte transfigurato, quod vestimenta ejus claruerunt sicut nix, angelos etiam in albis vestibus apparuisse legimus. Jacobus frater Domini episcopus episcoporum lineis vestimentis semper usus est. Petrus hanc tonsuræ nostræ et coronæ formam in memoriam passionis Christi primus gestavit. Ille ordo noster, ut dixi, in Christo, in apostolis, in primitiva Ecclesia primo exfloruit; sed frigescente charitate, et instante persecutione, postmodum emarcuit, quem Urbanus papa martyr deinde suis decretis cœpit suscitare, beatus quoque Augustinus suis regulis ordinare, sanctus Hieronymus suis epistolis commendare, cæterique sancti viri, quos longum est memorare. Unde excitati servi Dei, jam ad scholarem pristinum inde prope Valenciam translatum, ac demum in ipsa civitate Valentina restauratum.

multi reeunt per multas terras hujus nostri ordinis Salvatoris; jam regiones albæ sunt ad messem. Unde, fratres dulcissimi, vos hortamur qui tam præclarum ordinem suscepistis, quatenus summopere vigiletis ut qui ordine et habitu fulget in corpore, resplendeat etiam in vobis in mentis puritate et decore vitæ, quatenus vita concordet cum nomine, professio sentiatur in opere. Decet enim ut de vobis veraciter dicatur: Vos estis lux mundi, vos estis sal terræ. Luceat ergo lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum qui in cœlis est. Tria his verbis maxime commendantur, id est ordo, vita et habitus

II.

Ad amicum. — Dehortatur clericos a frequenti ad feminas accessu.

Deprecatus es ut tibi breviter exponerem qualiter clerici victitare debeant. Hinc me plerique maledicti æmuli præstolantur, quia non sileo veritatem. Prima igitur tentamenta sunt clericorum feminarum frequenter accessus. Iste sexus reprehensibilis exhibet clericos. Quid tibi revera cum feminis, qui ad altare cum Domino famularis? Te cuncti in publico, te in agro rustici aratores ac vinitores

A quotidie graviter lacerabunt, si, contra dispositum fidei, cum feminis habitare contendis; et quia, ut arbitror, concupiscis irreprehensibilis inveniri, testimonio bono muni te. Nunquid in choro apostolorum feminae adfuerunt? Prohibe virgines tecum commorari, quæ de genere tuo non sunt, ne, dum secretaliter ac solus ingrederis, macules testimonium tuum. Aliter namque conjugati, aliter continentibus edocentur ecclesiasticum subire ministerium. Feminarum cum clericis nullo pacto convicta precipitur conversatio; lamia diaboli, via iniquitatis, scorpionis percussio, nocivumque genus femina. Cum propinquat stipula, incendit ignem, flammigero igne percutit femina conscientiam pariter habitantis, exuritque fundamenta montium. Ego judico, si cum viris feminae habitant, vicarium non deerit diaboli. Ex eis occupatus est homo. ferreas mentes libido domat. Si alligat quis ignem in sinum suum, vestimenta non comburentur? aut si quis per medios carbones ignis ambulet, pedes suos non comburet? Mihi crede, non potest toto corde habitare cum Domino, qui feminarum accessibus copulatur. Sed dicis: Qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter. Bene et argute; sed oportet testimonium habere bonum.

ANNO DOMINI MCII-MCXXVI

WERNERUS *Constantiensis*

ABBAS S. BLASII IN SILVA NIGRA

NOTITIA

(DOM GERBERT, *Historia Nigræ Silvæ*. 1793, 4°, tom. I)

Wernerus, abbas S. Blasii Silvæ Nigræ, eruditione non minus quam eximia vitæ integritate claruit, sæculumque hoc illustravit. Testantur de eo monumenta domestica, illum præclare admodum scripsisse de SS. Trinitatis mysterio, de quo autem ejus opere nihil ad nos pervenit (1). De eodem sic loquitur Felix Faber in Historia Suevorum: « Vir sanctus et admodum religiosus, de Ellerbach nobilis genere, et multo nobilior religione. Hic abbas, quia devotissimos nutriebat monachos, rogatus fuit a multis Deo devotis virginibus, ut et conventum vel claustrum pro eis juxta suum ædificaret monasterium. Inclinatorum autem precibus earum ad latus conventus reclusorium fecit, in quo multo tempore virginum Deo devotarum fuit congregatio, juxta capellam B. Mariæ virginis, quæ hodie stat in cæmeterio in quo sepultura fuit prædictarum sororum, inter quas multæ sanctæ creduntur fuisse. Obiit Wernerus anno Domini 1126 et abbatia suæ an. 24 feliciter. »

(1) Librum Deflorationum quem sub ejus nomine ex editione Basileensi recudimus, Fabricius et auctores Benedictini Gallia litterariae, qui tamen volumen non viderant, Warnero cuidam Anglo vindicant.